

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

**IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU
NACIONALNOG PLANA
ZA ODRŽIVU UPOTREBU
SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA
ZA 2018. GODINU**

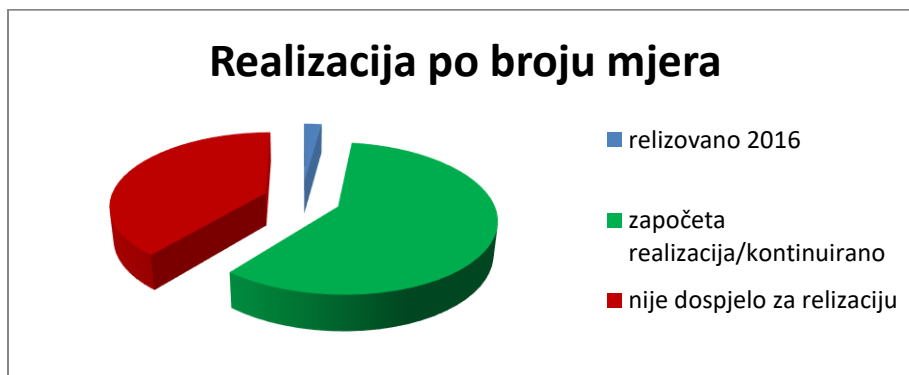
Podgorica, april 2019.

Sadržaj

<u>1. Uvod</u>	6
<u>2. Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja</u>	7
<u>3. Pravni okvir</u>	8
<u>4. Administrativni kapaciteti</u>	8
<u>5. Obuke</u>	9
<u>6. Obuke za korisnike sredstava za zaštitu bilja</u>	10
<u>7. Obuke za distributere sredstava za zaštitu bilja</u>	11
<u>8. Ostale aktivnosti</u>	11
<u>9. Institucionalni okvir</u>	12
<u>10. Realizacija aktivnosti iz Akcionog planu za januar - decembar 2018.</u>	13
<u>11. Izveštaj o sprovođenju programa monitoringa rezidua pesticida za 2018.godinu¹</u>	25

1. Uvod

Izveštaj o realizaciji Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za 2018. godinu (u daljem tekstu: Izveštaj) sadrži realizovane aktivnosti iz Nacionalnog plana, stepen realizacije i ograničenja u implementaciji, kao i smjernice za efikasnije sprovođenje mjera utvrđenih Nacionalnim planom u narednim godinama. Izveštaj sadrži pregled postignutih rezultata po aktivnostima. Od predloženih 46 mjera realizovano je 12, započeta je realizacija 30 mjera koje se realizuju kontinuirano, 4 mjere nijesu dospjele za realizaciju (grafik 1b), dok nerealizovanih mjera nema¹.

Grafik 1: Prikaz realizacije mjera 2016

Grafik 1a: Prikaz realizacije mjera 2017

Grafik 1b: Prikaz realizacije mjera 2018

¹Skoro sve mjere navedene u petegodišnjem Akcionom planu imaju kontinuirani rok, što je ujedno i razlog za upotrebu termina „započeta realizacija“.

2. Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja

Vlada Crne Gore donijela je petogodišnji Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja (u daljem tekstu: Nacionalni plan) u julu 2016. godine.

Donošenje Nacionalnog plana predviđeno je članom 8a stav 2 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Sl. list CG”, br. 51/08 i 18/14).

Nacionalnim planom utvrđeni su ciljevi, mjere, indikatori, rokovi i aktivnosti za smanjenje rizika i negativnih efekata sredstava za zaštitu bilja na zdravlje ljudi i na životnu sredinu odnosno za postizanje održive upotrebe sredstava za zaštitu bilja.

Cilj Nacionalnog plana je smanjenje negativnog uticaja sredstava za zaštitu bilja (u daljem tekstu: pesticidi) na zdravlje ljudi i na životnu sredinu odnosno promovisanje integralnih i drugih nehemijskih mjera suzbijanja štetnih organizama radi:

- boljeg razumijevanja načina upotrebe pesticida;
- upotrebe naučnih i drugih dokaza ili postupaka kojima se smanjuje štetan uticaj upotrebe pesticida pri čemu korisnik suzbija štetne organizme i korove na ekonomičan način;
- prepoznavanja uloga svih učesnika i interesnih grupa u ostvarivanju zajedničkog cilja održive upotrebe pesticida;
- sprovođenja adekvatne zaštite na radu;
- praćenja rezidua pesticida u hrani;
- primjene posebnih tehnika pri upotrebi pesticida na specifičnim kulturama;
- prikupljanja parametara za monitoring upotrebe pesticida koji sadrže aktivne supstance koje izazivaju posebnu zabrinutost, naročito u smislu upotrebe različitih alternativnih sredstava i metoda.

Nacionalnim planom utvrđene su aktivnosti i nosioci aktivnosti koje se odnose na zdravstvene, socijalne, ekonomske i ekološke efekte u skladu sa nacionalnim, regionalnim i lokalnim uslovima, kao i aktivnosti utvrđene propisima koji uređuju vode, zaštitu prirode, otpad i aktivnosti utvrđene drugim propisima sa kojima pesticidi mogu biti indirektno povezani kao što je očuvanje divljih ptica, prirodnih staništa i divlje flore i faune.

Glavni cilj Nacionalnog plana je da se prepoznate mjere sprovedu u planiranom periodu, da se identifikuju problemi, iskoriste dostupna sredstva, pravilno primijeni i po potrebi dodatno unaprijedi postojeći pravni i institucionalni okvir, kao i da se ojačaju administrativni kapaciteti.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, na godišnjem nivou, izvještava Vladu Crne Gore o realizaciji mjera iz Nacionalnog plana, u skladu sa članom 8a stav 4 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Sl. list CG”, br. 51/08 i 18/14) i Zaključkom Vlade br. 08-1850 od 11. jula 2016. godine.

3. Pravni okvir

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za bezbjednost hrane veterinu i fitosanitarne poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i fitosanitarni informacijski sistem su tokom 2018. godine na osnovu Zakona o sredstvima za zaštitu bilja donijeli sljedeća podzakonska akta:

- 1) Program fitosanitarnih mjera za 2018. godinu („Sl. list CG“, br. 10/2018);
- 2) Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja za 2018. godinu („Sl. list CG“ br. 12/2018);
- 3) Program monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2018. godinu („Sl. list CG“ br. 12/2018);
- 4) Program monitoringa post-registracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja za 2018. godinu („Sl. list CG“, br. 12/2018);
- 5) Program monitoringa karakteristika sredstava za ishranu bilja za 2018. godinu
- 6) Program integralne zaštite vinove loze br. 320-298/18-5 od 28.03.2018. godine;
- 7) Program monitoringa uticaja upotrebe pesticida na životnu sredinu za 2018. godinu („Sl. list CG“, br. 70/18);
- 8) Uputstvo o upravljanju otpadom od sredstava za zaštitu bilja br. 320-148/18-1 od 06.02.2018. godine.
- 9) Godišnji plan službenih kontrola za period od 1. aprila 2018. do 1. aprila 2019. godine br. 320/18-0401-1511 od 01.04.2018. godine.

Tokom 2018. godine ažurirana je Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja donijete na osnovu Zakona o sredstvima za zaštitu bilja u skladu sa izmjenama EU legislativne u ovoj oblasti:

1. Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja za 2018. godinu „Sl. list CG“, br. 12/2018;
2. Izvještaj o sprovođenju Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za 2017. godinu
http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/izvjestaji/

4. Administrativni kapaciteti

U Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Odsjeku za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i fitosanitarni informacijski sistem zaposlena su 3 službenika. U 2018. godini nije bilo novih zapošljavanja.

UPRAVA ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE			
FITOSANITARNI SEKTOR			
Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i fitosanitarni informacijski sistem			
	Broj sistematizovanih radnih mjesta	Broj zaposlenih	obrazovanje
načelnik	1	1	dipl. ing. polj.
savjetnici	5	2	dipl. ing. polj. informatičar
Odsjek za fitosanitarnu inspekciju			
fitosanitarni inspektori	23	14	dipl. ing. polj.
UKUPNO	29	17	

5. Obuke

Pregled obuka u 2018. godini:

Br.	Datum, tema i mjesto održavanja	Program	Učesnici	Br.	Organizator
1.	28.03.2018. Pravilna upotreba pesticida – zaštita pčela, Berane	/	Držaoci pčela, apotekari, vočari i udruženja	15	MPPR
2.	26.03.2018. Pravilna upotreba pesticida – zaštita pčela, Bijelo Polje	/	Držaoci pčela, apotekari, vočari i udruženja	15	MPPR
3.	03. – 04.07.2018. Prikupljanje podataka i izvještavanje o reziduama pesticida i veterinarskih lijekova, Podgorica Ekspertska misija u okviru EFSA programa sa ciljem podrške u postupku prikupljanja podataka i izvještavanja. EFSA eksperti: Jane Richardson, Friedemann Ringwald i Triacchini Giuseppe Antonio govorili su o modelu standardnog opisa uzoraka (SSD model-Standard Sample Description) za izvještavanje o reziduama pesticida i veterinarskih lijekova, unošenju podataka u EFSA modele baza i postupku dostavljanja podataka EFSA-i. http://www.ubh.gov.me/vijesti/187624/EFSA-ekspertska-misija-Crnoj-Gori-na-temu-prikupljanja-podataka-i-izvjestavanja-o-reziduama-pesticida-i-veterinarskih-medicinski.html	EFSA	Predstavnici Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Centra za ekotoksikološka ispitivanja (CETI) i Agencije za hranu i veterinu Republike Makedonije	12	EFSA
4.	05. - 07.02.2018. Rezidue pesticida, Podgorica Cilj stručne misije je savjetovanje osoblja laboratorija u Crnoj Gori o pravnom okviru za uzorkovanje i laboratorijske analize u području ostataka pesticida. Praktičnim obukama i detaljnim aktivnostima grčki ekspert Dr Chris Anagnostopoulos predstavio je metode koje se odnose na analize uzoraka koje se koriste za identifikaciju ostataka pesticida, tumačenje i izvještavanja o rezultatima. Učesnici su zajedno sa stručnjakom pregledali i ispitili postojeće procedure utvrđene laboratoriji Crne Gore i uporedili ih sa procedurama i pravilima koje se sprovode u državi članici EU (Grčka).	TAIEX program	Zaposleni u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, laboratorije.	8	Evropska Komisija
5.	27. - 28.09.2018. Falsifikovana sredstva za zaštitu bilja kontrola i inspekcija, Podgorica Radionicu je imala za cilj pružanja podrške inspeksijskim službama, laboratorijama, distributerima i korisnicima sredstava za zaštitu bilja u svrhu dalje implementacije usvojenih fitosanitarnih standarda u oblasti sredstava za zaštitu bilja za sprječavanje prometa i upotrebe falsifikovanih pesticida. http://www.ubh.gov.me/vijesti/192148/Odrzana-TAIEX-radionica-na-temu-Falsifikovana-sredstva-za-zastitu-bilja-kontrola-i-inspekcija.html	TAIEX program	Zaposleni u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, laboratorije, inspeksijske službe, distributeri i korisnici sredstava za zaštitu bilja.	22	Evropska Komisija

6. Obuke za korisnike sredstava za zaštitu bilja

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava organizuju besplatne obuke za poljoprivredne proizvođače odnosno sve korisnike sredstava za zaštitu bilja.

Popunjene prijave za obuku dostavljaju se poštom ili lično:

(1) regionalnim kancelarijama Savjetodavne službe za biljnu proizvodnju u Bijelom Polju, Beranama, Baru, Herceg Novom, Cetinju, Nikšiću i Podgorici; ili

(2) na arhivu Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, ul. Serdara Jola Piletića br. 26 81000 Podgorica;

ili elektronskom poštom na mail: upravazabezbjednosthrane@ubh.gov.me

ili Fax-om: 020 621 008; 020 201 946;

Kontakt telefoni: 020 201 945; 020 621 111;

Nakon uspješno završene obuke polaznicima se izdaje sertifikat o položenom specijalističkom kursu, na osnovu kojeg se upisuju u registar korisnika sredstava za zaštitu bilja.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove na osnovu sertifikata izdaje legitimaciju za kupovinu sredstava za zaštitu bilja.

U skladu sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja u 2018. održane su sljedeće obuke:

1. za prijavljene sa teritorije opštine Golubovci:
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/184330/Izvjestaj-U-Golubovcima-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html>
2. za prijavljene sa teritorije opštine Danilovgrad:
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/185894/Izvjestaj-U-Danilovgradu-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html>
3. za prijavljene sa teritorije opštine Cetinje:
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/187599/Izvjestaj-Na-Cetinju-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html>
4. za prijavljene sa teritorije opštine Herceg Novi:
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/190616/Izvjestaj-U-Herceg-Novom-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html>
5. za prijavljene sa teritorije opštine Berane:
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/190851/Izvjestaj-Odrzana-obuka-prijavljenih-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja-u-Beranama.html>
6. za prijavljene sa teritorije opštine Podgorica:
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/192919/Izvjestaj-Odrzana-obuka-prijavljenih-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja-u-Podgorici.html>
7. za prijavljene sa teritorije opštine Bar i Ulcinj:
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/193384/OBAVJESTENJE-Obuka-prijavljenih-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja-Bar.html>
8. za prijavljene sa teritorije opštine Tuzi:
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/195062/Izvjestaj-Odrzana-obuka-prijavljenih-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja-Tuzi.html>

7. Obuke za distributere sredstava za zaštitu bilja

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je u skladu sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja, koji je usvojila Vlada Crne Gore na sjednici od 7. jula 2016.godine, preko ovlašćenih institucija organizovala specijalistički kurs za lica odgovorna za promet sredstava za zaštitu bilja. Kurs je namijenjen za lica odgovorna za nabavku, promet, smještaj, čuvanje i izdavanje sredstava za zaštitu bilja sa završenim specijalističkim studijama, odnosno poljoprivrednim fakultetom (smjer zaštite bilja), odnosno specijalističkim studijama ili poljoprivrednim fakultetom (smjer biljne proizvodnje). Kurs je održan 15. i 16. decembra 2018.godine na Biotehničkom fakultetu.

[OBVJESTENJE za distributere registrovane za obavljanje djelatnosti promet sredstava za zastitu bilja.html](https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/43268-edukacija-lica-odgovornih-za-promet-sredstava-za-zastitu-bilja)

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/43268-edukacija-lica-odgovornih-za-promet-sredstava-za-zastitu-bilja>

8. Ostale aktivnosti

U cilju podizanja svijesti o opasnostima po zdravlje ljudi, zdravlje zaposlenih na poslovima proizvodnje bilja, kao i prilikom upotrebe pesticida po ne ciljane organizme, te opasnostima po životnu sredinu u 2018. godini realizovana je kampanja jačanja svijesti o održivoj upotrebi pesticida i to:

1. 23.02.2018. promovisan Program integralne zaštite vinove loze
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/182036/Program-integralne-zastite-vinove-loze.html>;
2. 12.03.2018. [OBAVJESTENJE za uvoznike i distributere sredstava za zaštitu bilja.html](#)
3. 28.03.2018. [Objava informacija o primjeni sredstava za zaštitu bilja](#)
4. 28.03.2018. [OBAVJEŠTENJE: Tretiranje palmi – Tivat](#)
5. 30.03.2018. [OBAVJEŠTENJE: Tretiranje palmi - Bar](#)
6. 02.04.2018. [OBAVJEŠTENJE Uputstvo o upravljanju otpadom od sredstava za zaštitu bilja.html](#)
7. 26.04.2018. [Poziv-korisnicima-sredstava-za-zastitu-bilja-da-se-prijave-za-obuku-do-kraja-marta.html](#)
8. 11.12.2018. [OBAVJESTENJE za distributere registrovane za obavljanje djelatnosti promet sredstava za zaštitu bilja.html](#)

9. Institucionalni okvir

U 2018. godini nije bilo promjena u institucionalnom okviru u oblasti sredstava za zaštitu bilja:

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je nadležni organ državne uprave za sredstva za zaštitu bilja.

Uprava za bezbjednost hrane veterinu i fitosanitarne poslove je bila organ uprave, u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja:

Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i fitosanitarni informacijski sistem vrši stručne poslove koji se odnose na: registraciju, priznavanje i promet sredstava za zaštitu bilja, ocjenjivanje aktivnih materija i sredstava za zaštitu bilja, sprovođenje mjera i praćenje propisanih programa za upotrebu i rezidue sredstava za zaštitu bilja, izbor postupaka i sprovođenje mjera u oblasti kvaliteta i bezbjednosti hrane, pripremu, praćenje sprovođenja i izvještavanje o sprovođenju: višegodišnjeg i godišnjeg plana službenih kontrola odnosno inspeksijskog nadzora nad sprovođenjem propisa, monitoringa i za upravljanje kriznim situacijama i utvrđivanje ispunjenost propisanih uslova, priprema stručne osnove za plan kontrole, monitoringa i upravljanja kriznim situacijama; izdavanja odobrenja, upis i vođenje registara i evidencija; sprovođenje međunarodnih konvencija, ugovora; prikupljanje, obrada i čuvanje podataka; pripremanje izvještaja, analiza, informacija i drugih materijala, kao i obavljanje stručnih poslova usklađivanja zakonodavstva sa propisima Evropske unije iz oblasti sredstava za zaštitu bilja.

Odsjek za fitosanitarnu inspekciju preko fitosanitarnih inspektora vrši inspeksijski nadzor i kontrolu nad primjenom Zakona o sredstvima za zaštitu bilja ("Sl. list CG", br. 51/08 i 18/14).

10. Realizacija aktivnosti iz Akcionog planu za januar - decembar 2018.

AKTIVNOST	NOSILAC AKTIVNOSTI	ROK	STATUS REALIZACIJE
5.1. REGISTRACIJA PESTICIDA			
5.1.1 Postupak priznavanja registracije pesticida	Uprava Komisija za registraciju pesticida	IV 2016 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – formirana Komisija; – postupak za podnijete zahtjeve za priznavanje registracije u toku;
5.1.2 Uspostavljanje registra pesticida	Uprava	IV 2016 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – nakon postupka priznavanja registracije i izdavanja rješenja o registraciji;
5.1.3 Objavljivanje Liste registrovanih pesticida	Uprava	IV 2016 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – objavljena Lista registrovanih sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG “ br. 43/17);
5.1.4 Uključivanje Liste i Registra u fitosanitarni informacijski sistem (FIS)	Uprava	IV 2017 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – aktivne supstance unešene u FIS;
5.1.5 Izrada liste pesticida za neprofesionalne korisnike	Uprava	IV 2020	Nije dospjelo za realizaciju.
5.1.6 Ukidanje dozvola za uvoz pesticida	Uprava	Danom pristupa nja	Nije dospjelo za realizaciju.
5.2 PROMET PESTICIDA			
5.2.1 Revizija odnosno provjera ispunjenosti uslova u objektima registrovanim za promet pesticida	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjkti	IV 2016 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – urađena ček lista za reviziju; – izvršena revizija objekata za promet pesticida http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/167105/O_bavjesteenje-Revizija-subjekata-koji-vrse-promet-sredstava-za-zastitu-bilja-na-veliko-i-ili-na-malo.html
5.2.2 Ažuriranje registra za promet pesticida na osnovu izvršenje revizije	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjkti	IV 2016 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – na osnovu izvršene revizije ažuriran registar; – registar objavljen na web stranici Uprave http://www.vet.uprava.gov.me/uprava ;
5.2.3 Ažuriranje liste odgovornih lica u registru za promet na osnovu izvršenje revizije pesticida	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjkti	IV 2016 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – na osnovu izvršene revizije ažuriran registar; – registar objavljen na web stranici Uprave http://www.vet.uprava.gov.me/uprava ;
5.2.4 Stručno osposobljavanje lica za promet pesticida	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjkti	I 2017 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – objavljen Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjavaju pravna lica koja vrše edukaciju lica odgovornih za promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja ("Sl. list CG", br. 28/16); – 15.09.2016. objavljen javni poziv za naučno nastavne ustanove za podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o ovlaštenju za organizaciju specijalističkog kursa

			<p>http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/164929/Poziv-za-naucno-nastavne-ustanove-za-podnosenje-zahjteva-za-izdavanje-rjesenja-ovlascenju-za-organizaciju-specijalistickog-kur.html;</p> <ul style="list-style-type: none"> – dvije naučno nastavne ustanove izvršile prijavu na osnovu javnog poziva (Biotehnički fakultet, Fakultet za prehrambenu tehnologiju, bezbjednost hrane i ekologiju); – ovlašćene dvije naučno nastavne ustanove za vršenje stručnog osposobljavanje lica za promet pesticida; – 15. i 16. 12. 2018. održane obuke za stručna lica u objektima registrovanih za obavljanje djelatnosti promet sredstava za zaštitu bilja; – 23.12. 2018. organizovano polaganje ispita, a spisak kandidata koji su položili ispit dostavljen Upravi radi izdavanja sertifikata i Irgitimacija; <p>OBAVJESTENJE za distributere registrovane za obavljanje djelatnosti promet sredstava za zaštitu bilja.html https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/43268-edukacija-lica-odgovornih-za-promet-sredstava-za-zastitu-bilja</p>
5.2.5 Službene kontrole prometa pesticida	Uprava Fitosanitarna inspekcija Subjekti	I 2017 i dalje	<p>Realizacija započeta/kontinuirano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izvršena revizija objekata za promet pesticida; – u 2018. usvojen plan službenih kontrola za promet pesticida u skladu sa smjernicama za izradu plana službenih kontrola; objavljeni mjesečni izvještaji o službenim kontrolama kao i godišnji izvještaj;
5.2.6 Izrada uputstva distributerima pesticida za ličnu zaštitnu opremu	Uprava Ministarstva rada i socijalnog staranja	II 2017	<p>Realizovano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – objavljen informativni materijal za ličnu zaštitnu opremu; <p>http://www.ubh.gov.me/vijesti/169436/Licna-zastitna-oprema-obavezna-pri-rukovanju-sredstvima-za-zastitu-bilja.html https://www.youtube.com/watch?v=UPxf5jN7Ta0#action=share</p>
5.3 SPECIJALISTIČKI KURS			
5.3.1 Ovlašćenje institucija za sprovođenje specijalističkog kursa	Uprava Ovlašćene institucije Subjekti	IV 2016 i dalje	<p>Realizovano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – objavljen Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjavaju pravna lica koja vrše edukaciju lica odgovornih za promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja ("Sl. list CG", br. 28/16); – 02.03.2017. Poziv korisnicima sredstava za zaštitu bilja da se prijave za obuku do kraja marta: http://www.ubh.gov.me/vijesti/169932/Poziv-korisnicima-sredstava-za-zastitu-bilja-da-se-prijave-za-obuku-do-kraja-marta.html – 13.04.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Podgorica: http://www.ubh.gov.me/vijesti/171366/U-Podgorici-odrzana-prva-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html – 27.04.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih

			<p>proizvođača sa teritorije opštine Ulcinj. Predavači na obuci zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Institutu za javno zdravlje i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji: http://www.ubh.gov.me/vijesti/172041/U-Ulcinj-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html</p> <ul style="list-style-type: none"> - 18.05.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Berane, Petnjica i Andrijevica. Predavači na obuci zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Institutu za javno zdravlje i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji: http://www.ubh.gov.me/vijesti/172852/U-Beranama-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html - 19.10.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Bijelo Polje i Mojkovac. Predavači na obuci zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Institutu za javno zdravlje i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji: http://www.ubh.gov.me/vijesti/177545/U-Bijelom-Polju-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html - 26.10.2017. Obuka korisnika sredstava za zaštitu bilja odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Nikšić. Predavači na obuci zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Institutu za javno zdravlje i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji: http://www.ubh.gov.me/vijesti/177860/lzvjestaj-U-Niksicu-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html
5.3.2 Priprema materijala za specijalistički kurs odnosno edukaciju korisnika i distributera pesticida	Uprava Ovlašćene institucije	IV 2016 i dalje	<p>Realizovano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripremljeni materijali za specijalistički kurs odnosno edukaciju korisnika; - u 2018. pripremljen je i distribuiran materijal za 353 korisnika sredstava za zaštitu bilja i 20 stručnih lica za distribuciju sredstava za zaštitu bilja;
5.3.3 Kontrola ovlašćenih institucija za specijalistički kurs	Uprava	IV 2016 i dalje	<p>Realizacija započeta/kontinuirano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontrola će se vršiti u skladu sa Planom službenih kontrola koji je pripremljen u 2017.godini;

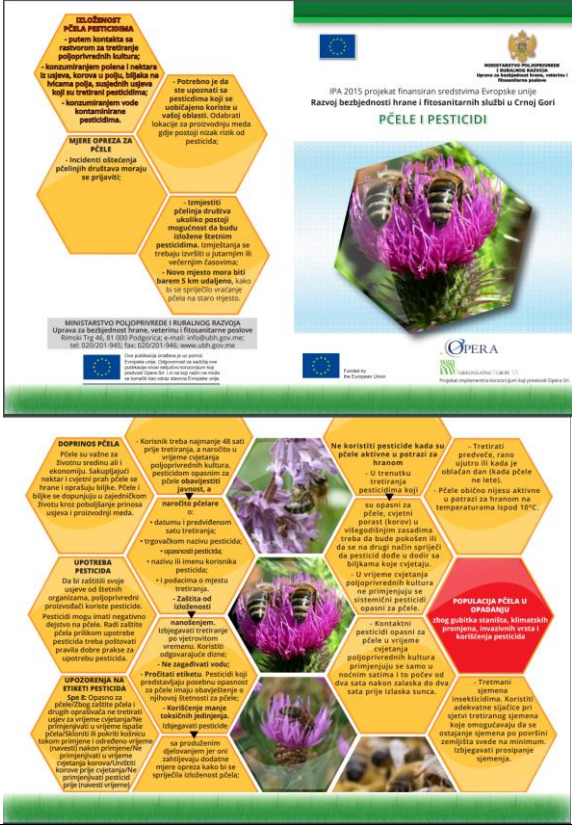
			– 16.12.2018. vršena kontrola Biotehničkog fakulteta kao ovlaštene institucije za specijalistički kurs br. 320/18-0401-6460/2;
5.3.4 Izrada baze podataka korisnika pesticida sa završenim specijalističkim kursom	Uprava Ovlaštene institucije	IV 2017 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – izrađena baze podataka korisnika pesticida sa završenim specijalističkim kursom; – 2018. redovno ažurirana baza podataka i objavljuje na internet stranici Uprave: http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/Registri
5.4 UREĐAJI ZA UPOTREBU PESTICIDA			
5.4.1 Izrada pravilnika za uređaje za upotrebu pesticida	Uprava Ministarstvo poljoprivrede	IV 2016	Realizacija započeta/kontinuirano: – pripremljen nacrt pravilnika;
5.4.2 Analiza postojećeg stanja za uređaje za upotrebu pesticida	Uprava	I 2017	Realizacija započeta/kontinuirano: – 29.09.2016. godine održan je sastanak Tehničke radne grupe radi usvajanja konačnih instrumenata za Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava; – prisutni predstavnici Zavoda za statistiku, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove; – pokrenuta je inicijativa da se kod pitanja o poljoprivrednoj mehanizaciji, opremi i transporta na gazdinstvu doda oprema za primjenu sredstava za zaštitu bilja kao samostalna varijabla ili u sklopu atomizera; – Zavod za statistiku je sva pitanja za mehanizaciju uskladio sa EU regulativom, a pitanja o uređajima za upotrebu pesticida se tretiraju kao nacionalni zahtjev i uključena su u poglavlje E; – dogovoreno je da se u metodološkom dijelu izdvoji i doda šifra sa opisom atomizeri odnosno uređaji za primjenu pesticida; – Zavod za statistiku obrađuje podatke koji se odnose na mehanizaciju; – Zavod za statistiku je izradio zapisnik, pitanje, listu i metodološko uputstvo za pitanje 47.Poljoprivredna mehanizacija, oprema i transportna sredstva na gazdinstvu: http://monstat.org/userfiles/file/fss/Methodolo%C5%A1ko%20uputstvo-Istra%C5%BEivanje%20o%20strukturi%20poljoprivrednih%20gazdinstava.pdf – link na kojem možete preuzeti cjelokupnu metodologiju za Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava, 2016; – 2018. Zavod za statistiku je izvršio ispitivanje i čeka se validacija podataka o strukturi poljoprivrednih gazdinstava da bi isti bili objavljeni;
5.4.3 Ovlašćenje institucija za testiranje uređaja za upotrebu pesticida	Uprava	IV 2017	Realizacija započeta/kontinuirano: – Programu fitosanitarnih mjera za 2018.godinu u Programu 2: Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua i sredstava za

			<p>ishranu bilja predviđena je Komponenta 2.4 Monitoring uređaja za upotrebu pesticida;</p> <ul style="list-style-type: none"> – U skladu sa izvještajem o monitoringu uređaja za upotrebu pesticida jasno je navedeno da za upotrebu sredstava za zaštitu bilja mogu se koristiti samo uređaji koji garantuju sigurnu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za ljude, životinje i životnu sredinu i koje prati sertifikat proizvođača i koja su u tehnički ispravnom stanju. Vlasnik uređaja za upotrebu sredstava za zaštitu bilja dužan je da uređaje drži u tehnički ispravnom stanju i da čuva tehničku dokumentaciju o uređaju (sertifikat proizvođača, prospekt, dokaz o izvršenoj popravci i sl.). Kontrola uređaja za upotrebu sredstava za zaštitu bilja podrazumijeva primjenu pravila o stavljanju na tržište uređaja za primjenu pesticida kojima se obezbjeđuje ispunjavanje ekoloških zahtjeva, kako bi se na najmanju moguću mjeru smanjili štetni učinci na zdravlje ljudi i na životnu sredinu koje uzrokuju neispravni uređaji i uspostavio sistem redovnog tehničkog pregleda uređaja koji su već u upotrebi. Potrebno sprovesti niz aktivnosti na nacionalnom nivou počev od nacionalne odluke o kategoriji uređaja koje treba testirati do samog načina ko i kako će sprovesti kontrolu uređaja kao i preciziranja na koji način će se obezbijediti sprovođenje ovih zahtjeva. Potrebno je izvršiti terenski obilazak registrovanih poljoprivrednih proizvođača i popis priključnih prskalica kao i provjeru njihovog rada, a po potrebi i obuku za testiranje priključnih prskalica.
5.5 UPOTREBA PESTICIDA I INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA			
5.5.1 Izrada uputstva za integralnu zaštitu bilja po kulturama	Upava Ovlašćene institucije	IV 2016 i dalje	<p>Realizacija započeta/kontinuirano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pripremljen Program integralne zaštita bilja vinove loze; – objavljen Program integralne zaštite vinove loze: http://www.ubh.gov.me/vijesti/182036/Program-integralne-zastite-vinove-loze.html – pripremljen Program integralne zaštita bilja jagode;
5.5.2 Izrada procedura i uputstava za upotrebu pesticida na javnim površinama	Uprava Davaoci usluga	III 2017	<p>Realizovano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prilikom vršenja poslova suzbijanja i iskorjenjivanja štetnih organizama u poljoprivredi i šumarstvu sredstvima za zaštitu bilja javnost se obavještava najmanje 48 sati prije tretiranja bilja i biljnih proizvoda o: <ul style="list-style-type: none"> – nazivu ili imenu korisnika pesticida; – datumu i predviđenom satu tretiranja; – podacima o mjestu tretiranja; – trgovačkom nazivu pesticida; – opasnostima. <p>Obavještenje se vrši putem medija radi pravovremenog informisanja javnosti i zainteresovanih lica/strana i pojedinaca u skladu sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu pesticida (Sl.list CG, br. 57/16) i Pravilnikom o pravilima dobre poljoprivredne prakse za zaštitu bilja (Sl. list CG, br. 45/14).</p>

			<p>Ova aktivnost je važna kada se primjena pesticida vrši u blizini stambenih objekata, objekata za smještaj životinja, površinskih voda, javnih površina, parkova, dječjih igrališta, rekreacionih i sportskih terena, škola, vrtića, bolnica i drugih zdravstvenih ustanova i slično.</p> <p>Radi očuvanja zdravlja ljudi, životinja, bilja i zaštite životne sredine, pesticide primijivati u skladu sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem o registraciji ili dozvoli; - uputstvima, upozorenjima i obavještenjima na etiketi; - integralnom zaštitom bilja i ekološkom proizvodnjom. <p>Ovlašćeni davaoc usluga za vršenje javnih poslova suzbijanja štetnih organizama hemijskim metodama (tretiranjem pesticidima) prije početka tretiranja u obavezi je da pruži obavještenja na svojim web stranicama i da obavijesti Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, kao i da vodi i čuva evidenciju o upotrebi sredstava za zaštitu bilja.</p> <p>Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da se javne površine prije tretiranja zgrade trakom ili mobilnom privremenom ogradom radi onemogućavanja ulaska ljudi; - na mjestima koja su uobičajena za prolazak ljudi potrebno je na traci ili ogradi postaviti tablu sa natpisom: Ne ulaziti! Tretirano sa sredstvima za zaštitu bilja! - natpis na traci ili ogradi treba da stoji do isteka radne karence; - ako radna karenca nije navedena na etiketi tretirano područje štiti se 12 sati od kraja tretiranja: <p>http://www.ubh.gov.me/vijesti/170420/Objava-informacija-o-primjeni-sredstava-za-zastitu-bilja.html</p> <ul style="list-style-type: none"> - prilikom vršenja poslova suzbijanja i iskorjenjivanja štetnih organizama u poljoprivredi i šumarstvu sredstvima za zaštitu bilja Uprava redovno objavljuje za javnost sva pristigla obavještenja i na svojoj web stranici: http://www.ubh.gov.me/vijesti/172075/OBAVJESTENJE-Tretiranje-palmi.html
5.5.3 Izrada uputstva za dobru poljoprivrednu praksu o upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo poljoprivrede Ovlašćene institucije Udruženja poljoprivrednih proizvođača	IV 2017	<p>Realizovano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrađeno uputstvo odnosno informativni materijal za dobru poljoprivrednu praksu o upotrebi pesticida; <p>http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/informativni_materijal/</p>
5.5.4 Uspostavljanje sistema prognoziranja pojave štetnih organizama	Uprava Ovlašćene institucije	IV 2018 i dalje	<p>Realizacija započeta/kontinuirano:</p> <p>U sklopu uspostavljanja sistema prognoziranja pojave štetnih organizama za poljoprivredne proizvođače razvijena je Aplikacija za mobilne telefone Agrolijek v1.0 kao pomoć u identifikaciji štetnih organizama bilja.</p> <p>Aplikacija Agrolijek v1.0. je nastala je kao rezultat rada na projektu BIO-ICT Centar izvrsnosti u Crnoj</p>

			<p>Gori i u skladu sa Nacionalnim Planom za održivu upotrebu pesticida Mjera 5.5.4 Uspostavljanje sistema prognoziranja pojave štetnih organizama i realizacijom programa Fitosanitarnih mjera za 2018. godinu kroz podprograme Integralne zaštite bilja.</p> <p>Aplikacija pomaže da se identifikuju uzroci bolesti bilja i namjenjena je svim poljoprivrednicima kojima je neophodno da u što kraćem roku ostvare kontakt sa stručnim licem kako bi utvrdili uzrok bolesti bilja i dobili savjet za suzbijanje štetnih organizama.</p> <p>Poljoprivredni proizvođači bilja koji imaju mogućnosti pozvani su da preuzmu na svoje telefone aplikaciju Agrolijek.</p> <p>OBAVIJEŠTENJE: Aplikacija za mobilne telefone AGROLIJEK (monitoring zdravlja bilja)</p> <p>Prvu aplikaciju za monitoring zdravlja bilja za mobilne telefone u Crnoj Gori razvili su profesori na Univerzitetu Crne Gore: Nedeljko Latinović (Biotehnički fakultet), Božidar Škrbić (Elektrotehnički fakultet) i Jelena Latinović (Biotehnički fakultet). https://play.google.com/store/apps/details?id=bioict.grapevine</p>
5.5.5 Izrada edukativnog materijala o štetnosti upotrebe pesticida iz aviona	Uprava	II 2019 i dalje	Nije dospjelo za realizaciju.
5.6 UTICAJ UPOTREBE PESTICIDA NA ŽIVOTNU SREDINU			
5.6.1 Izrada uputstva o zaštiti voda pri upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo održivog razvoja i turizma Ministarstvo poljoprivrede Agencija za zaštitu životne sredine Uprava za vode Laboratorije	II 2017	<p>Realizovano</p> <p>– Izrađeno uputstvo o zaštiti voda pri upotrebi pesticida br. 32-2398/17-1 od 11.12.2017.godine</p> <p>http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/uputstva/</p>
5.6.2 Prikupljanje podataka o zagađenjima izazvanih pesticidima	Uprava Ministarstvo poljoprivrede Agencija za zaštitu životne sredine Uprava za vode	IV 2017 i dalje	<p>Realizacija započeta/kontinuirano:</p> <p>– u 2018. godini prilikom pripreme za implementaciju ustanovljena su izvjesna ograničenja za implementaciju te je u Programu fitosanitarnih mjera za 2018.godinu u Programu 2: Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua i sredstava za ishranu bilja</p>

	Laboratorije		predviđena je Komponenta 2.12 Monitoring uticaja upotrebe pesticida na životnu sredinu.
5.6.3 Uspostavljanje sistema za primjenu pravila u skladu sa propisima kojima se uređuje upravljanje otpadom	Uprava Ministarstvo održivog razvoja i turizma Agencija za zaštitu životne sredine	IV 2017	Realizovana: – u 2017. godini prilikom pripreme za implementaciju ustanovljena su izvjesna ograničenja za implementaciju te je u Programu fitosanitarnih mjera za 2018.godinu u Programu 2: Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua i sredstava za ishranu bilja predviđena je Komponenta 2.11 Unaprjeđenje sistema postupanja i upravljanja otpadom odnosno postupanja sa ambalažom nakon upotrebe pesticida i postupanja sa pesticidima isteklog roka u 2018.
5.6.4 Izrada uputstva za zaštitu pčela pri upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo poljoprivrede Pčelarske organizacije NVO za pčele	I 2018	Realizacija započeta/kontinuirano: – u 2018. izrađeno je uputstvo za zaštitu pčela pri upotrebi pesticida na osnovu brošure objavljene 2017. godine:
5.6.5 Izrada uputstva za zaštitu posebnih zaštićenih područja pri upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo održivog razvoja i turizma Agencija za zaštitu životne sredine Nacionalni parkovi	II 2018	Realizacija započeta/kontinuirano: – objavljeno je Uputstvo o zaštiti voda prilikom upotrebe pesticida br. 320-2398/17-1: http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/uputstva/ – formirana radna grupa i urađen nacrt Uputstva za zaštitu posebnih zaštićenih područja pri upotrebi pesticida.
5.6.6 Izrada uputstva za zaštitu ptica pri upotrebi pesticida	Uprava Ministarstvo održivog	I 2019	Nije dospjelo za realizaciju.

	razvoja i turizma Agencija za zaštitu životne sredine Fakultet za biologiju NVO za ptice		
5.7. UTICAJ PESTICIDA NA ZDRAVLJE LJUDI			
5.7.1 Izrada izvještaja o sprovođenju programa monitoringa rezidua pesticida	Uprava Ministarstvo zdravlja Institut za javno zdravlje CETI	2016 i dalje	Realizovano: http://www.vet.uprava.gov.me/biblioteka/sektor_3/izvjestaji/
5.7.2 Izrada uputstva za zaštitu lica pri radu sa pesticidima	Uprava Ministarstvo zdravlja Ministarstvo rada i socijalnog staranja Biotehnički fakultet	I 2017	Realizovano – pripremljen materijal; – Lična zaštitna oprema obavezna pri rukovanju sredstvima za zaštitu bilja: http://www.ubh.gov.me/vijesti/169436/Licna-zastitna-oprema-obavezna-pri-rukovanju-sredstvima-za-zastitu-bilja.html – prilikom obuka održanih 2018. promovisan materijal materijal;
5.7.3 Izrada predloga agrobudžeta	Uprava Ministarstvo poljoprivrede	I 2018 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: – pripremljen i usvojen agrobudžet za 2019. godinu sa Programom fitosanitarnih mjera za 2019. godinu kao podrška realizaciji ovog plana i specifičnih mjera utvrđenih planom;
5.8 PRIKUPLJANJE PODATAKA			
5.8.1 Dostavljanje i obrada podataka o prometu pesticida (Uprava – Zavod za statistiku)	Uprava Zavod za statistiku	IV 2016	Realizacija započeta/kontinuirano: – 12. oktobar 2016. Zavodu za statistiku dostavljena evidencija o prometu sredstava za zaštitu bilja koju su dostavili registrovani uvoznici i distributeri na veliko; – obrada podataka u toku; – nakon obrade podataka i proračuna na nivou aktivne supstance izvršiće se upoređivanje podataka sa podacima iz prethodne godine (pilot projekat). – u 2017. i u 2018. vrši se kontinuirano dostavljanje i obrada podataka o prometu pesticida;
5.8.2 Dostavljanje i obrada podataka	Uprava	IV 2017	Realizacija započeta/kontinuirano:

o prometu pesticida (Zavod za statistiku - Eurostat)	Zavod za statistiku		<ul style="list-style-type: none"> – obrada podataka na nivou aktivnih supstanci je završena kao i uporednir analize: http://www.ubh.gov.me/vijesti/170103/Poziv-za-sve-uvoznike-i-distributere-za-obavezno-dostavljanje-podataka-iz-evidencije-o-prometu-SZB.html – u 2018. godini obrada podataka na nivou aktivnih supstanci je završena i po prvi put poslata Eurostatu.
5.8.3 Analiza o mogućnosti uspostavljanja elektronskog prikupljanja podataka o prometu pesticida i njihove obrade	Uprava Zavod za statistiku Subjekti	I 2018	<p>Realizovano</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2018. godini na temu Analiza o mogućnosti uspostavljanja elektronskog prikupljanja podataka o prometu pesticida i njihove obrade vršeni su preliminarni razgovori o mogućnostima. Uprava treba zajedno sa izvorom podataka (distributeri) da razvije najpovoljniji elektronski sistem za prikupljanje podataka o prometu pesticida uzimajući najefikasnija rješenja koja su primjenile države članice, s obzirom da je prikupljanje podataka obaveza Uprave.
5.8.4 Predlog mjera za uspostavljanje elektronskog prikupljanja podataka	Uprava Zavod za statistiku Subjekti	IV 2018	<p>Realizovano</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2018. godini na osnovu Analize o mogućnosti uspostavljanja elektronskog prikupljanja podataka o prometu pesticida predložene su sljedeće mjere: <ul style="list-style-type: none"> ✓ razviti za Upravu najpovoljniji elektronski sistem za prikupljanje podataka o prometu pesticida; ✓ razmotriti najefikasnija rješenja koja su primjenile države članice; ✓ tražiti stručnu podršku preko TAIEX- a; ✓ obezbjediti finansijska sredstva za elektronski sistem za prikupljanje podataka o prometu pesticida; ✓ aktivno učešće Zavod za statistiku vezano za kvalitet i vrstu podataka i kompatibilnost elektronskih sistema; ✓ aktivno učešće distributera kao izvora podataka.
5.8.5 Statistička istraživanja o upotrebi pesticida	Uprava Zavod za statistiku	IV 2019	<p>Realizacija započeta/kontinuirano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – u 2018. Zavodu za statistiku dostavljena informacija sa zahtjevom za uvrštavanje statističkog istraživanja o upotrebi pesticida u planove istraživanja; – Uprava Za statistiku je planirala Istraživanje o upotrebi pesticida kroz Program Zvanične statistike 2019-2023;
5.9. OTPAD			
5.9.1 Analiza postojećeg načina postupanja sa otpadom sa predlogom mjera	Uprava Fitosanitarna inspekcija	IV 2018	<p>Realizacija započeta/kontinuirano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – u 2018. izvršena je Analiza postojećeg načina postupanja sa otpadom koji nastaje upotrebom pesticida i kojom je utvrđeno da je trenutno stanje neodrživo i dat je predlog mjera;

			<ul style="list-style-type: none"> – u 2018. u Programu fitosanitarnih mjera za 2018.godinu u Programu 2: Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua i sredstava za ishranu bilja predviđena je Komponenta 2.11 Unaprjeđenje sistema postupanja i upravljanja otpadom odnosno postupanja sa ambalažom nakon upotrebe pesticida i postupanja sa pesticidima isteklog roka. – Nabavljeno je i dijeli se 100 kontejnera za poljoprivredna gazdinstva površine preko 1ha za korisnike sredstava za zaštitu bilja koji su završili obuku i posjeduju sertifikat i legitimaciju; <ul style="list-style-type: none"> – za 2019. godinu planirana je ista Komponenta - Unaprjeđenje sistema postupanja i upravljanja otpadom odnosno postupanja sa ambalažom nakon upotrebe pesticida i postupanja sa pesticidima isteklog roka;
5.9.2 Izrada uputstva o načinu postupanja otpadom koji nastaje nakon upotrebe pesticida	Uprava Agencija za zaštitu životne sredine	III 2017	Realizovano: <ul style="list-style-type: none"> – objavljen materijal: http://www.ubh.gov.me/biblioteka/sektor_3/uputstva/
5.10 INFORMISANJE JAVNOSTI			
5.10.1 Ažuriranje objava preko internet stranice	Uprava	III 2016 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: <ul style="list-style-type: none"> – u kontinuitetu 2017. i 2018.: http://www.ubh.gov.me/uprava
5.10.2 Objavljivanje podataka o trovanjima pesticidima	Uprava Ministarstvo zdravlja Institut za javno zdravlje	IV 2016 i dalje	Realizacija započeta/kontinuirano: <ul style="list-style-type: none"> – 7. 10. 2016. godine Ministarstvu zdravlja i Institutu za javno zdravlje dostavljen zahtjev za dostavljanje podataka o trovanju pesticidima; – 27.04.2017. godine Institut za javno zdravlje dostavio je informacije o broju trovanja pod šifrom T 60: Toksičko dejstvo pesticida: <ul style="list-style-type: none"> ✓ 2011. 2 otpusta; ✓ 2012. bez otpusta; ✓ 2013. 3 otpusta; ✓ 2014. 1 otpust; ✓ 2015. 2 otpusta. <p>Vlada Crne Gore donijela je 28. marta 2019. godine Nacionalnu strategiju upravljanja hemikalijama 2019-2022, s Akcionim planom za period 2019-</p>

			<p>2022. godinu, kojom je definisana aktivnost uspostavljanja Centra za kontrolu trovanja. Nosilac aktivnosti je Ministarstvo zdravlja, a rok za uspostavljanje Centra je 2020. godina. Strategijom je predviđeno da Centar bude centralna tačka za prijem i objedinjavanje informacija o trovanjima i hemikalijama kao potencijalnim uzročnicima trovanja, koja bi medicinskom osoblju, ali i građanima bila na raspolaganju za relevantne informacije o reagovanju u slučaju trovanja, adekvatnom tretmanu i antidotima. U cilju racionalizacije troškova, ovaj Centar mogao bi da funkcioniše kao zasebna cjelina u sklopu Kliničkog centra Crne Gore (KCCG), ali bi se oslanjao na neposrednu saradnju i korišćenje više zdravstvenih ustanova. Centar treba da ima osoblje specijalizovano u oblasti urgentne medicine i/ili toksikologije obučeno za rad u ovakvom centru, potrebne baze podataka o adekvatnom tretmanu i antidotima, sredstva za reagovanje u slučaju trovanja, kao i da ima adekvatne komunikacione veze sa svim relevantnim zdravstvenim ustanovama. Takođe, imajući u vidu da je Institut za javno zdravlje zadužen za vođenje evidencija i zdravstveno-statističkih podataka, potrebno je uspostaviti blisku saradnju budućeg Centra za kontrolu trovanja sa ovim institutom radi efikasne i detaljne razmjene podataka u vezi sa trovanjima. Pored toga, budući centar treba da ima komunikaciju sa AZPŽS, ali i UBHVFP, radi efikasne razmjene informacija o potencijalnim hemijskim agensima koji mogu uzrokovati trovanje (hemikalijama, biocidnim proizvodima i sredstvima za zaštitu bilja) na tržištu Crne Gore, kao i o preventivnim mjerama koje treba preduzeti radi spriječavanja trovanja. U cilju njegovog nesmetanog rada neophodno je nabaviti i instalirati tehničku opremu i organizovati adekvatne obuke za osoblje ovog centra. Takođe, preporučuje se korišćenje Uputstva za kontrolu trovanja koje je u okviru Internacionalnog programa za hemijsku bezbjednost izradila Svjetska zdravstvena organizacija (WHO), kao i novi Aneks VIII CLP regulative u pogledu harmonizovanog pristupa prikupljanju informacija u vezi sa kontrolom trovanja, kojem Crna Gora kao buduća članica EU takođe treba da se prilagodi.</p>
5.10.3 Objava informacija o primjeni pesticida na javnim površinama	Uprava Davaoci usluga	IV 2016 i dalje	<p>Realizacija započeta/kontinuirano: http://www.vet.uprava.gov.me/vijesti/167230/Obavijestenje-davaocima-usluga-koji-vrse-poslove-suzbijanja-i-iskorjenjivanja-stetnih-organizama.html http://www.ubh.gov.me/uprava</p>
5.10.4 Objava informacija o primjeni pesticida	Uprava Profesionalni korisnici	IV 2016 i dalje	<p>Realizacija započeta/kontinuirano: – u kontinuitetu: http://www.ubh.gov.me/uprava</p>
5.10.5 Izrada Programa informisanja javnosti u oblasti pesticida	Uprava Ministarstvo poljoprivrede	I 2017 i dalje	<p>Realizacija započeta/kontinuirano: – Izrađen Programa informisanja javnosti u oblasti pesticida;</p>
5.10.6 Obuke	Uprava	2016	<p>Realizacija započeta/kontinuirano:</p>

		i dalje	– u kontinuitetu; http://www.ubh.gov.me/vijesti/184330/Izvjestaj-U-Golubovcima-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html
--	--	---------	--

11. Izvještaj o sprovođenju programa monitoringa rezidua pesticida za 2018.godinu¹ (Aktivnost 5.7.1):

Izvještaj se odnosi isključivo na uzorke uzete po Programu monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2018. godinu ("Sl. list CG" br. 12/18) i uzeto je ukupno **211 uzoraka**:

- **151 uzorak je bez ostataka pesticida:** šargarepa 8, paradajz 2, kruška 7, pasulj 4, pomorandža 8, krompir 17, luk 12, kivi 9, zelena salata 2, hrana za bebe 4, blitva 3, krastavac 2, lovor 1, vinsko grožđe 2, breskva i nektarina 1, paprika 2, karfiol 5, raž 8, pirinač 4, kupus 3, jaja 8, jabuka 4, boranija 1, heljda 1, spanać 1, rukola 1, mandarina 9, ananas 1, maline 1, raštan 1, meso (pileće, ćureće, jagnjeće, ovčje) 19.
- **60 uzoraka sa ostacima jedne ili više aktivnih supstanci od čega:**
  - ✓ 51 uzoraka sa aktivnim supstancama **ispod maksimalno dozvoljenih količina:** zelena salata 12, kajsija 1, breskva 1, jagoda 1, rukola 1, paradajz 3, trešnja 1, blitva 4, stono grožđe 4, vinsko grožđe 3, raštan 3, kupus 1, mandarina 2, jabuka 1, brokuli 1, paprika 2, smrznuta višnja 4, patlidžan 1, kelj 1, spanać 1, krastavac 1, pečurke 2.
  - ✓ 9 uzoraka sa ostacima aktivnih supstanci **iznad maksimalno dozvoljenih količina:** blitva 3, zelena salata 3, spanać 1, rukola 1, malina 1.

Uzorci porijeklom iz Crne Gore uzeti na nivou primarne proizvodnje, ispitivani su prije stavljanja u promet. Proizvodi u kojima je utvrđeno prisustvo rezidua pesticida iznad propisanih vrijednosti u toku proizvodnje naložena je mjera zabrane berbe i naloženo je ponovno uzorkovanje radi provjere usaglašenosti sa propisanim vrijednostima.

Nad uzorcima uzetim iz unutrašnjeg prometa u kojima su utvrđena prekoračenja MRL preduzete su sve propisane mjere (zabrana stavljanja u promet i uništavanje).

U 2018. godini osim uzoraka koji su obuhvaćeni programom monitoringa, ispitani su uzorci na prisustvo rezidua pesticida uzeti prilikom uvoza.

Tabela: Hrana u kojoj je utvrđeno prisustvo rezidua pesticida

Br.	VRSTA HRANE	PRONAĐENE AKTIVNE SUPSTANCE	PRONAĐENA KOLIČINA AKTIVNE SUPSTANCE (mg/kg)	MRL (mg/kg)	PORIJEKLO HRANE
1.	Spanać	Chlorpyrifos Bifenthrin	0,58±0,06 0,03	0,5 0,5	Crna Gora
2.	Zelena salata	Spiroxamine Boscalid	0,04 2,1	0,05 30	Crna Gora
3.	Zelena salata	Fludioxinil Spiroxamine Cyprodinil	0,8 0,09 0,83	15 0,05 15	Crna Gora
4.	Blitva	Bifenthrin Cyprodinil	0,12 0,05	5 15	Crna Gora
5.	Zelena salata	Spiroxamine Fludioxinil Acetamiprid Boscalid Cyprodinil	0,04 0,13 0,02 1,1 4,2	0,05 15 5 30 15	Crna Gora
6.	Kajsija	Pirimicarb Acetamiprid	0,29 0,01	0,1 2	Turska
7.	Breskva	Fludioxinil	0,02	10	Crna Gora
8.	Jagode	Difenoconazole Prochloraz Imazalil	0,002 0,002 0,001	0,4 0,05 0,05	Crna Gora

		Spinosad	0,01	0,3	
9.	Rukola	Acetamiprid	0,01	3	Crna Gora
10.	Zelena salata	Spiroxamine Pyraclostrobin Propamocarb	0,02 0,01 0,04	0,05 10 30	Crna Gora
11.	Rukola	Acetamiprid Boscalid Famoxadon Penconazole Pyraclostrobin	0,19 7,5 2,4 0,04 0,15	3 30 0,02 0,05 10	Crna Gora
12.	Zelena salata	Acetamiprid	0,03	10	Crna Gora
13.	Blitva	Chlorpyrifos Difenoconazole Methiocarb Indoxacarb Famoxadone	0,047 0,01 0,09 0,08 1,0	5 5 4 1,5 1	Crna Gora
14.	Zelena salata	Acetamiprid Cyprodinil Fludioxonil Famoxadon Spiroxamine Pyriproxyfen	0,01 0,5 0,2 0,36 0,02 0,14	5 5 4 0,02 0,05 0,05	Crna Gora
15.	Paradajz	Imidacloprid	0,01	2	Crna Gora
16.	Trešnjaja	Acetamiprid	0,015	3	Crna Gora
17.	Malina	Azoxystrobin Cyprodinil Metalaxyl Fludioxonil Fenhexamid	0,07 0,14 0,07 0,08 0,04	5 10 0,05 5 10	Crna Gora
18.	Zelena salata	Cypemethrin Propamocarb	0,37 0,94	2 40	Crna Gora
19.	Blitva	Metalaxyl Fluopicolide	0,05 0,01	0,05 4	Crna Gora
20.	Zelena salata	Spiroxamine	0,04	0,05	Crna Gora
21.	Blitva	Acetamiprid Difenoconazole	0,34±0,10 0,020±0,006	3 0,2	Crna Gora
22.	Zelena salata	Acetamiprid Difenoconazole	0,15±0,02 0,21±0,06	3 3	Crna Gora
23.	Stono grožđe	Chlorpyrifos Pyrimethanil	0,025±0,008 0,23±0,007	15 5	Crna Gora
24.	Paradajz	Fludioxonil Propamocarb	0,010±0,003 0,020±0,006	0,9 4	Crna Gora
25.	Blitva	Fludioxonil	0,010±0,003	15	Crna Gora
26.	Raštan	Dimethoat Fludioxonil	0,010±0,003 0,010±0,003	0,5 0,2	Crna Gora
27.	Kupus	Fludioxonil	0,010±0,003	0,8 0,2	Crna Gora
28.	Zelena salata	Boscalid Fludioxonil	0,020±0,006 0,020±0,006	0,8 0,2	Crna Gora
29.	Zelena salata	Cyprodinil Fludioxonil	0,26±0,08 0,016±0,005	0,5	Crna Gora
30.	Zelena salata	Imazalil	0,017±0,005	30	Crna Gora
31.	Vinsko grožđe	Pyrimethanil	0,10±0,03	10	Crna Gora
32.	Vinsko grožđe	Dimethomorph Pyrimethanil	0,15±0,05 2,2±0,7	10 10	Crna Gora
33.	Stono grožđe	Cyprodinil Dimethomorph Fludioxonil	0,05±0,02 0,05±0,02 0,030±0,009	5	Crna Gora
34.	Stono grožđe	Cyprodinil Dimethomorph Fludioxonil	0,025±0,008 0,04±0,01 0,012±0,004	0,3 5 5	Crna Gora
35.	Vinsko grožđe	Dimethomorph Pyrimethanil	0,04±0,01 0,17±0,05	10 10	Crna Gora
36.	Stono grožđe	Pyrimethanil	0,022±0,007	5	Crna Gora

37.	Mandarina	Azoxystrobin	0,05±0,02	15	Crna Gora
38.	Raštan	Cypermethrin	0,13±0,04	1	Crna Gora
39.	Stono grožđe	Azoxystrobin Boscalid Iprovalicarb Pyraclostrobin	0,51±0,15 0,31±0,09 0,04±0,01 0,029±0,009	2 5 2 2	Crna Gora
40.	Paradajz	Acetamiprid	0,010±0,003	0,2	Crna Gora
41.	Mandarina	Azoxystrobin	0,020±0,006	15	Crna Gora
42.	Jabuka	Acetamiprid	0,010±0,003	0,8	Crna Gora
43.	Brokoli	Indoxacarb	0,08±0,02	0,3	Crna Gora
44.	Raštan	Acetamiprid	0,010±0,003	3	Crna Gora
45.	Paprika	Azoxystrobin Pirimiphos-methyl	0,027±0,008 0,32±0,10	3 1	Crna Gora
46.	Smrznuta višnja	Acetamiprid Carbendazim and benomyl Dimethoate Pirimicarb	0,011±0,003 0,020±0,006 0,031±0,009 0,010±0,003	1,5 0,5 0,2 5	Hrvatska
47.	Patlidžan	Malathion	0,010±0,003	0,05	Crna Gora
48.	Zamrznuta višnja	Boscalid Acetamiprid	0,04 ±0,01 0,04 ±0,01	4 1,5	Crna Gora
49.	Zamrznuta višnja	Boscalid Acetamiprid	0,14 ±0,04 0,027 ±0,008	4 1,5	Crna Gora
50.	Zamrznuta višnja	Acetamiprid	0,016±0,004	1,5	Crna Gora
51.	Paprika	Acetamiprid Boscalid Indoxacarb Pyraclostrobin	0,026±0,008 0,06±0,02 0,24±0,07 0,026±0,008	0,3 3 0,3 3	Crna Gora
52.	Pečurke	Carbendazim Prochloraz Thiophanate-methyl	0,05 0,024 0,017	1 3 0,1	Crna Gora
53.	Pečurke	Carbendazim	0,018	1	Crna Gora
54.	Blitva	Chlorothalonil Cypermethrin Pirimiphos-methyl	0,23±0,07 0,16±0,05 0,031±0,009	0,01 0,7 0,05	Crna Gora
55.	Zelena salata	Boscalid Pyrimethanil	0,12±0,04 0,25±0,08	30 0,01	Crna Gora
56.	Kelj	Boscalid Metalaxyl Azoxystrobin	0,09±0,03 0,010±0,003 0,011±0,003	30 0,2 5	Crna Gora
57.	Zelena salata	Cyprodinil Fludioxonil	0,06±0,02 0,06±0,02	15 15	Crna Gora
58.	Spanać	Chlorpyrifos Indoxacarb	0,04±0,01 0,16±0,05	0,05 2	Crna Gora
59.	Zelena salata	Acetamiprid Propamocarb	0,022±0,007 0,021±0,006	5 40	Crna Gora
60.	Krastavac	Acetamiprid Propamocarb	0,16±0,05 0,4±0,1	0,3 5	Crna Gora

Tabela: Pregled ostataka pesticida po aktivnim supstancama pronađenim u proizvodima

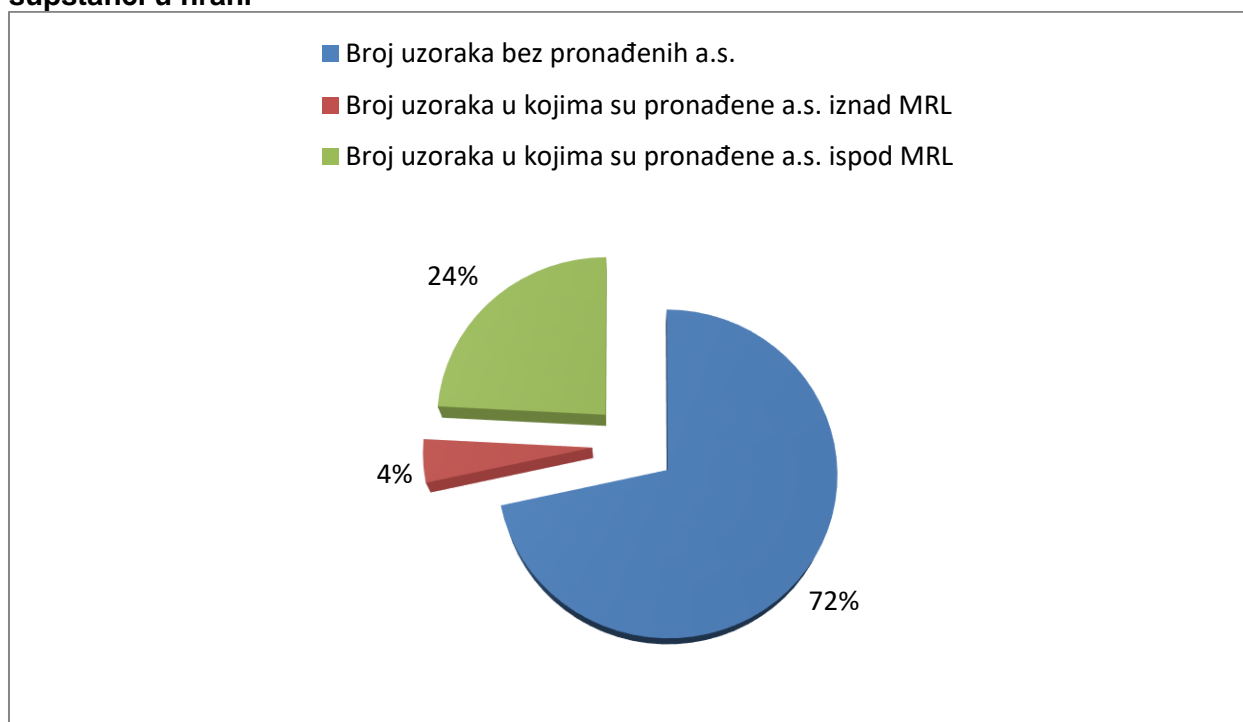
Br .	VRSTA HRANE	PRONAĐENE AKTIVNE SUPSTANCE				
	spanać	chlorpyrifos			bifenthrin	
	zelena salata	spiroxamine			boscalid	
	zelena salata	fludioxonil		spiroxamine	cyprodinil	
	blitva	bifenthrin			cyprodinil	
	zelena salata	spiroxamine	fludioxonil	acetamiprid	boscalid	cyprodinil

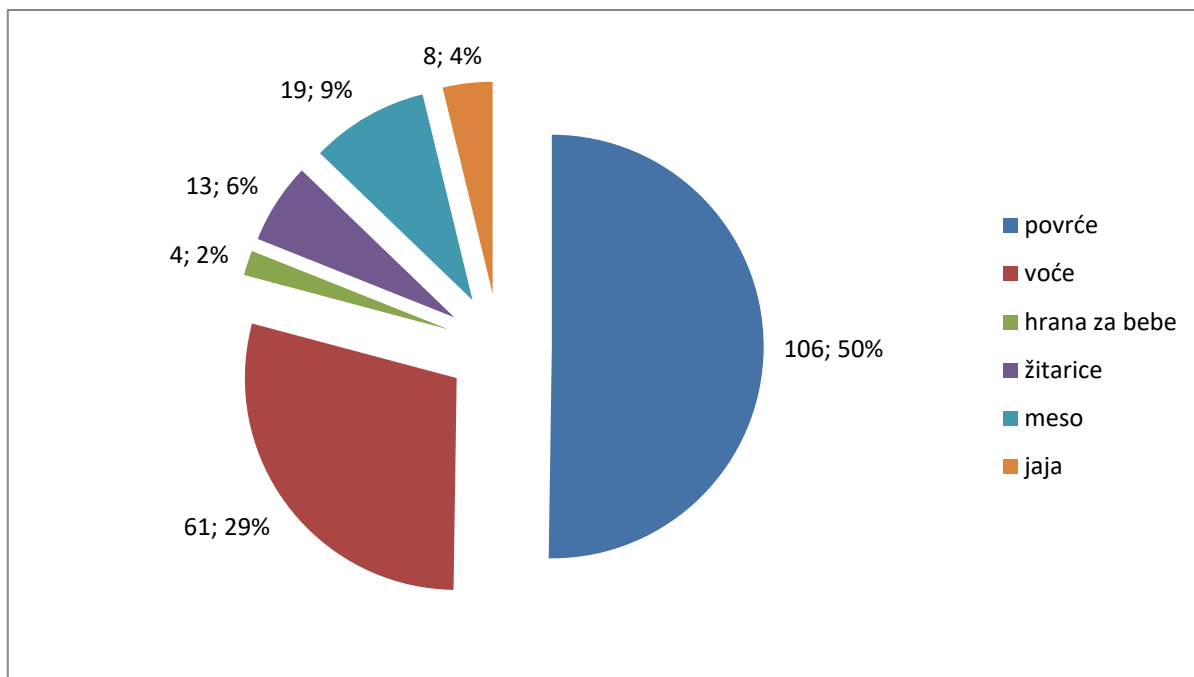
kajsija	pirimicarb	acetamiprid
breskva	fludioxonil	
jagoda	difenocanozole	prochloraz
rukola	acetamiprid	
zelena salata	spiroxamine	pyraclostrobin
rukola	acetamiprid	boscalid
zelena salata	acetamiprid	
blitva	chlorpyrifos	difenocanozole
zelena salata	acetamiprid	cyprodinil
paradajz	imidacloprid	
trešnja	acetamiprid	
malina	azoxystrobin	cyprodinil
zelena salata	cypemethrin	
blitva	metalaxyl	fludiopicolide
zelena salata	spiroxamine	
blitva	acetamiprid	difenocanozole
zelena salata	acetamiprid	difenocanozole
stono grožđe	chlorpyrifos	pyrimethanil
paradajz	fludioxonil	propamocarb
blitva	fludioxonil	
raštan	dimethoat	fludioxonil
kupus	fludioxonil	
zelena salata	boscalid	fludioxonil
zelena salata	cyprodinil	fludioxonil
zelena salata	imazalil	
vinsko grožđe	pyrimethanil	
vinsko grožđe	dimethomorph	pyrimethanil
stono grožđe	cyprodinil	dimethomorph
stono grožđe	cyprodinil	dimethomorph
vinsko grožđe	dimethomorph	pyrimethanil
stono grožđe	pyrimethanil	
mandarin a	acetamiprid	
raštan	cypemethrin	
stono grožđe	azoxystrobin	boscalid
paradajz	acetamiprid	
mandarin a	azoxystrobin	
jabuka	acetamiprid	
brokoli	indoxacarb	
raštan	acetamiprid	
paprika	azoxystrobin	pirimiphos-methyl
zamrznuta višnja	acetamiprid	carbendazim and benomyl
patlidžan	malathion	

zamrznuta višnja	boscalid	acetamiprid		
zamrznuta višnja	boscalid	acetamiprid		
zamrznuta višnja	acetamiprid			
paprika	acetamiprid	boscalid	indoxacarb	pyraclostrobin
pečurke	carbendazim		prochloraz	thiophanate-methyl
pečurke	carbendazim			
blitva	chlorothalonil	cypemethrin	pirimiphos-methyl	
zelena salata	boscalid		pyrimethanil	
kelj	boscalid	metalaxyl	azoxystrobin	
zelena salata	cyprodinil		fludioxonil	
spanać	chlorpyrifos		indoxacarb	
zelena salata	acetamiprid		propamocarb	
krstavac	acetamiprid		propamocarb	

Grafik 1. Procentualni prikaz ukupnog broja ispitanih uzoraka na prisustvo aktivnih supstanci u hrani

Grafik 2. Procentualni prikaz ukupnog broja ispitanih uzoraka po grupama proizvoda

Grafik 3. Ukupan broj ispitanih uzoraka, prikaz po vrsti hrane

